

Współpraca z sektorem pozarządowym w gminach i powiatach województwa łódzkiego

Raport z badania prowadzonego techniką CAWI

Opracował Wydział ds. Badań i Analiz
Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi
Łódź 2018

Informacje o badaniu

Celem analizowanego badania było zdiagnozowanie współpracy jednostek samorządu terytorialnego na poziomie gminnym i powiatowym z sektorem pozarządowym w województwie łódzkim.

Badanie zrealizowano w okresie lipiec-wrzesień 2017 r., z użyciem techniki CAWI (*Computer Assisted Web Interview*) – wykorzystano w nim ankietę internetową. Ankietę skierowano do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi. Prośba o udział w badaniu rozesłana została do 198 podmiotów, tj. do 177 gmin i 21 powiatów województwa łódzkiego.

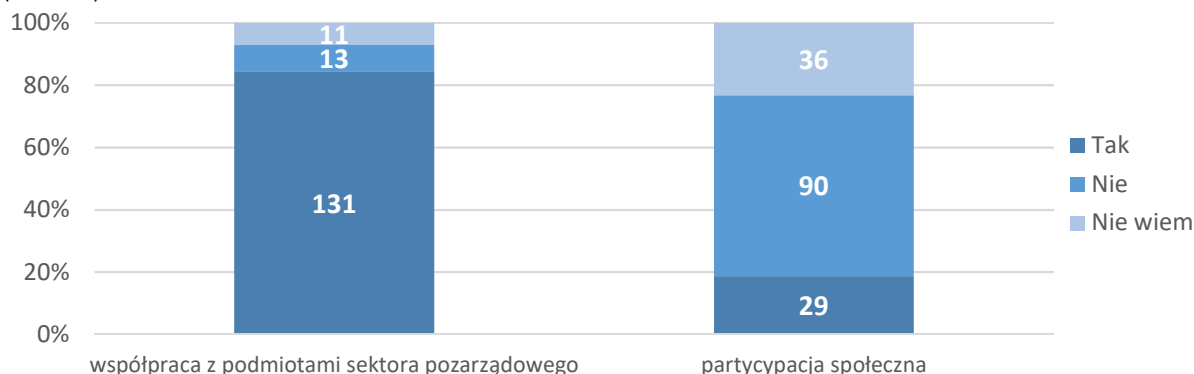
Poziom zwrotu wyniósł 79,3%, tj. odesłano 157 ankiet wypełnionych kompletnie lub częściowo. Analizie poddanych zostało 155 ankiet, w których udzielono odpowiedzi na więcej niż jedno pytanie. Liczba respondentów, którzy udzielili odpowiedzi na poszczególne pytania może się różnić. Na podstawie danych zawartych w ankietach wyliczono częstości występowania odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu.

Wyniki badania

Współpraca z podmiotami sektora pozarządowego oraz partycypacja społeczna

Biorąc pod uwagę ogół gmin i powiatów, które wypełniły ankietę, 84,5% badanych deklaruje, że wśród pracowników ich urzędu znajdują się osoby, które w zakresie swoich kompetencji posiadają współpracę z podmiotami sektora pozarządowego. Natomiast odsetek osób deklarujących, że w ich jednostce znajduje się pracownik, który zajmuje się partycypacją społeczną jest dużo niższy i wynosi niespełna 19%. Warto zauważyć, że relatywnie duży odsetek ankietowanych nie ma wiedzy na temat tego, kto zajmuje się partycypacją społeczną w danej jednostce (ok. 23% osób). Analizując sytuację w jednostkach ze względu na ich podział administracyjny, zauważyć można, że na poziomie powiatowym posiadanie osoby, która ma w zakresie swoich kompetencji współpracę z sektorem NGO jest bardziej powszechne niż na poziomie gminnym (deklaracja 92% (12 na 13) powiatów biorących udział w badaniu w porównaniu z 84% (119 na 142) jednostek wśród gmin).

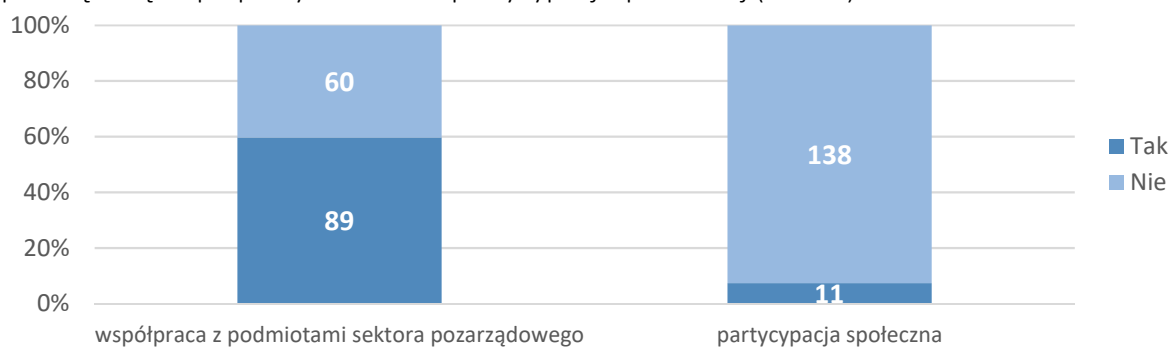
Wykres 1. Liczba gmin/powiatów, w których pracownicy jednostki posiadają w zakresie swoich kompetencji współpracę z podmiotami sektora pozarządowego lub partycypację społeczną (n=155)

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Respondenci zostali zapytani w badaniu czy gmina lub powiat, który reprezentują posiada stronę internetową lub zakładkę na stronie internetowej poświęconą współpracy z podmiotami sektora pozarządowego. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 89 spośród 149 ankietowanych, którzy odpowiedzieli na to pytanie (tj. prawie 60% badanych). Pracownicy zostali również poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie czy urząd, w którym pracują, posiada stronę internetową lub zakładkę na stronie internetowej poświęconą partycypacji społecznej. W tym przypadku większość ankietowanych odpowiedziała przecząco (138 na 149 osób tj. ok. 93% badanych, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie). Według ankietowanych, stronę internetową dotyczącą współpracy z podmiotami sektora pozarządowego posiada 79 gmin i 10 powiatów. Natomiast tylko 10 gmin i 1 powiat przyznaje, że posiada stronę dotyczącą partycypacji społecznej.

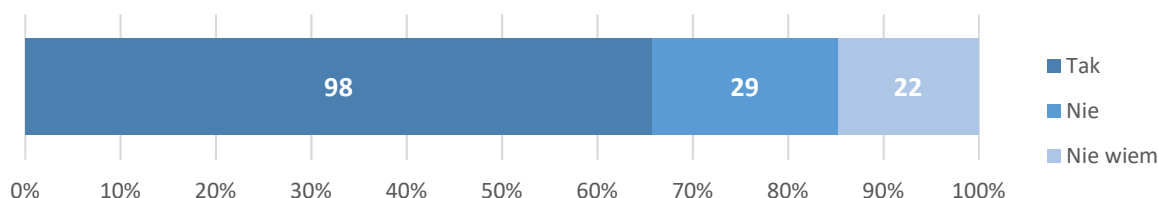
Wykres 2. Liczba gmin/powiatów, które posiadają stronę internetową lub zakładkę na stronie poświęconą współpracy z NGO lub partycypacji społecznej (n=149)

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Prawie 66% ankietowanych (n=149) potwierdza, że w ich gminie/powiecie przyjęto uchwałę określającą zasady konsultowania z podmiotami sektora pozarządowego projektów aktów prawa miejscowego regulującego obszary, w ramach których działają te podmioty.

Wykres 3. Liczba gmin/powiatów, w których przyjęto uchwałę określającą zasady konsultowania z NGO projektów aktów prawa miejscowego regulującego obszary, w ramach których działają te podmioty (n=149)

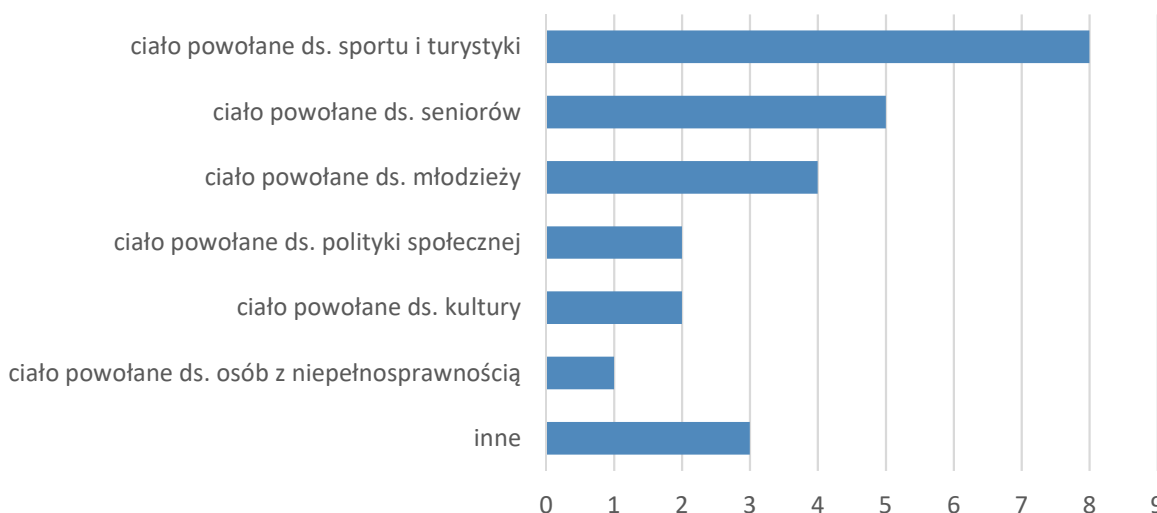

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Działanie ciał dialogu obywatelskiego w gminach i powiatach

Respondenci zostali zapytani także o to, czy w ich jednostce działają ciała dialogu obywatelskiego. Zaledwie 9 spośród 145 ankietowanych (tj. 6,2%) odpowiedziało twierdząco. Poniżej przedstawiono rozkład odpowiedzi ankietowanych, dotyczący istniejących w jednostce samorządu terytorialnego ciał dialogu obywatelskiego ze względu na zakres ich działalności merytorycznej.

Wykres 4. Liczba gmin i powiatów, w których istnieją ciała dialogu obywatelskiego (n=9)

Wartości na wykresie nie sumują się do 9, ponieważ pytanie umożliwiała wybór wielu odpowiedzi przez jednego respondenta.

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Ankietowani wskazują najczęściej, że w ich jednostkach zostało powołane ciało dialogu społecznego ds. sportu i turystyki. Kliki badanych wskazało także powołanie ciała ds. seniorów. Na kolejnych miejscach znalazły się ciała powołane: ds. młodzieży, ds. polityki społecznej, ds. kultury oraz ds. osób z niepełnosprawnością. Wśród innych ciał dialogu wskazano: Miejską Komisję ds. rozwiązywania problemów alkoholowych (wskazane przez 1 osobę) oraz Radę Działalności Pożytku Publicznego (wskazane przez 2 osoby).

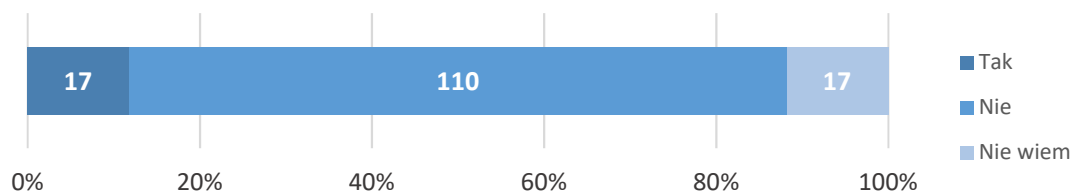
Czterech z dziewięciu badanych odpowiedziało, że spośród ciał dialogu społecznego funkcjonujących w ich gminie/powiecie, którykolwiek dysponuje poświęconą im stroną internetową lub zakładką na stronie internetowej. Istnienie takiej strony internetowej lub zakładki na stronie internetowej potwierdzają pracownicy urzędów miejskich w Pabianicach, Zgierzu, Tomaszowie Mazowieckim oraz Łodzi.

W 7 jednostkach wskazano liczbę pracowników, którzy zajmują się obsługą ciał dialogu obywatelskiego. Najczęściej są to pojedyncze osoby (taką informację podają trzy gminy i jeden powiat). Pracownicy dwóch gmin wskazują, że obsługą ciał dialogu obywatelskiego w ich urzędzie zajmują się po 4 osoby, natomiast jeden przedstawiciel gminy wskazuje na obsługę trzyosobową.

Realizacja „Budżetu obywatelskiego”

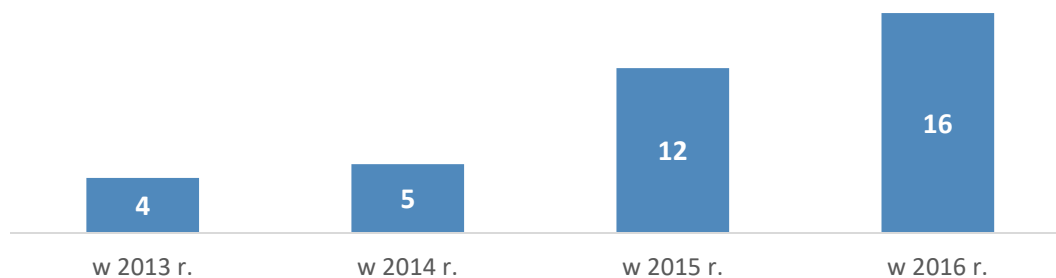
Realizację „Budżetu obywatelskiego” co najmniej raz w latach 2013-2016 deklaruje ok. 12% ankietowanych (17 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego) spośród 144 respondentów, którzy odpowiedzieli na to pytanie. Wszystkie odpowiedzi twierdzące zostały udzielone przez pracowników jednostek na poziomie gminnym.

Wykres 5. Liczba gmin/powiatów, które realizowały "Budżet obywatelski" w ostatnich czterech latach (2013-2016) (n = 144)

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Wykres 6. Liczba gmin, które realizowały „Budżet obywatelski” w poszczególnych latach (2013-2016) (n=17)

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Na wykresie kolumnowym (Wykres 6.), który przedstawia deklarację realizacji „Budżetu obywatelskiego” przez jednostki w poszczególnych latach, wyraźnie można zauważyć tendencję wzrostową. W 2013 roku realizację takiego budżetu wskazały 4 jednostki, natomiast w 2016 roku było ich 16, czyli 4 razy więcej. Warto dodać, że realizacja budżetu partycypacyjnego cechuje się wśród gmin względną ciągłością, tzn. gminy, które deklarowały realizację budżetu w jednym roku, kontynuowały podjęte działania w roku kolejnym. Wyjątkiem jest jedna gmina, która zrealizowała „Budżet Obywatelski” w 2015 roku i nie kontynuowała tego przedsięwzięcia w roku 2016.

Kwoty przewidziane na realizację "Budżetu obywatelskiego" w ostatnim roku analizy były bardzo zróżnicowane. Wahaly się one między ok. 100 000 zł a 40 000 000 zł. Najczęściej wskazywaną kwotą (przez 5 gmin) był 1 000 000 zł. Szczegółowe wartości przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 1. Kwoty przewidziane na realizację „Budżetu obywatelskiego” w latach 2013-2016, zadeklarowane przez pracowników poszczególnych urzędów

l.p.	urząd	lata realizacji budżetu	deklarowana kwota, przewidziana na realizację budżetu w roku:			
			2013	2014	2015	2016
1	Urząd Miasta Wieruszów	2013-2016	x	x	x	x
2	Urząd Gminy Moszczenica	2013-2016	x	x	x	x
3	Urząd Miasta Łodzi	2013-2016	20 000 000 zł	40 000 000 zł	40 000 000 zł	40 000 000 zł
4	Urząd Gminy Pabianice	2013-2016	333 454 zł	361 567 zł	388 913 zł	409 267 zł
5	Urząd Miasta Piotrków Trybunalski	2014-2016	x	1 200 000 zł	1 200 000 zł	1 200 000 zł
6	Urząd Miasta Brzeziny	2015	x	x	500 000 zł	x

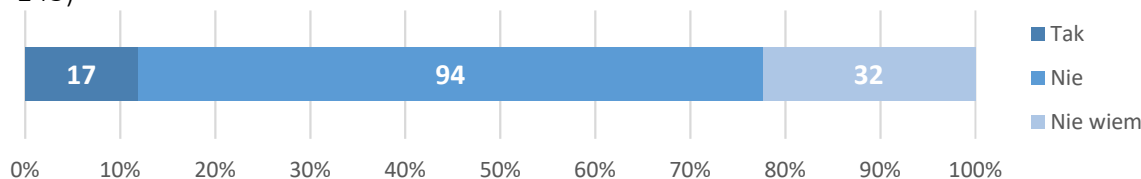
7	Urząd Miasta Pabianice	2015-2016	x	x	1 000 000 zł	1 000 000 zł
8	Urząd Miasta Aleksandrów Łódzki	2015-2016	x	x	800 000 zł	1 000 000 zł
9	Urząd Miasta Kutno	2015-2016	x	x	1 000 000 zł	1 000 000 zł
10	Urząd Miasta Zgierza	2015-2016	x	x	500 000 zł	650 000 zł
11	Urząd Miasta Ozorków	2015-2016	x	x	300 000 zł	300 000 zł
12	Urząd Miasta Rawa Mazowiecka	2015-2016	x	x	69 196 zł	105 610 zł
13	Urząd Miasta Głowno	2016	x	x	x	150 000 zł
14	Urząd Miasta Konstantynów Łódzki	2016	x	x	x	300 000 zł
15	Urząd Miasta Tomaszów Mazowiecki	2016	x	x	x	1 000 000 zł
16	Urząd Miasta Skierniewice	2016	x	x	x	1 500 000 zł
17	Urząd Miasta Radomska	2016	x	x	x	1 000 000 zł

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Realizacja zadań w trybie inicjatywy lokalnej

Wykonywanie zadań w trybie inicjatywy lokalnej w gminach i powiatach województwa łódzkiego nie jest powszechne. Tylko niecałe 12% ankietowanych jednostek (n = 143) deklaruje, że kiedykolwiek realizowało zadania w tym trybie. W tym tylko jeden powiat zadeklarował wykonywanie takich zadań.

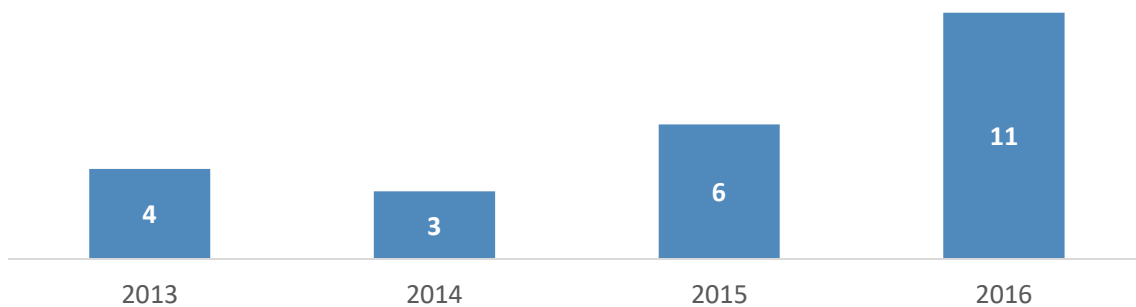
Wykres 7. Liczba gmin/powiatów, w których realizowano zadania w trybie inicjatywy lokalnej (n=143)

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Spośród pracowników, którzy twierdzą, że w ich jednostce kiedykolwiek realizowano zadania w trybie inicjatywy lokalnej, tylko 12 wskazuje, że wykonywano je w ciągu ostatnich czterech lat. Z czego największa liczba gmin wykonywała je w 2016 roku.

Wykres 8. Liczba gmin, które w ciągu ostatnich czterech lat (od 2013 roku do 2016 roku) realizowały zadania w trybie inicjatywy lokalnej (n=12)

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

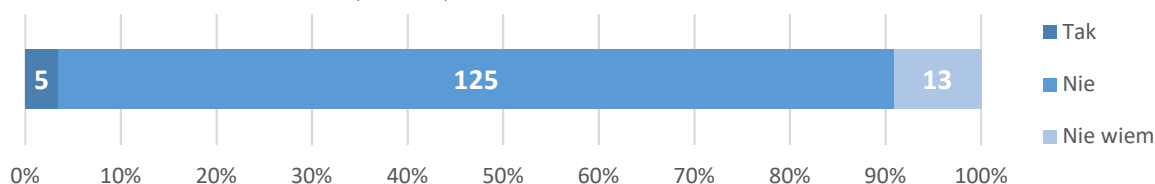
Wśród zadań, które były realizowane w gminach w trybie inicjatywy lokalnej w latach 2013-2016, respondenci wskazywali m.in. zadania związane z infrastrukturą, ze sportem, kulturą, edukacją oraz z funduszem sołeckim.

Kwoty przeznaczone na zadania realizowane w trybie inicjatywy lokalnej są zróżnicowane. Ankietowani wymieniają zadania o wartości od ok. 2 000 zł do prawie 500 000 zł.

Prowadzenie centrum wolontariatu

W bardzo dużej części gmin i powiatów w województwie łódzkim nie funkcjonuje centrum wolontariatu. Takie centrum działa w 5 z 143 jednostek. Stanowi to 3,5% ogółu gmin i powiatów, których pracownicy odpowiedzieli na to pytanie. Warto zauważyć, że na poziomie powiatowym tylko 1 z 12 przedstawicieli starostw wskazał na działanie centrum wolontariatu.

Wykres 9. Liczba gmin/powiatów w województwie łódzkim, które deklarują, że na ich terenie działa centrum wolontariatu (n=143)

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Większość (3 z 5) pracowników jednostek wskazało, że centrum wolontariatu zostało powołane z inicjatywy podmiotów sektora pozarządowego. Jeden ankietowany zadeklarował, że centrum zostało powołane na wniosek jednostki samorządowej i jeden wskazał, że powstanie centrum wolontariatu było efektem wspólnych ustaleń podmiotów sektora pozarządowego i jednostek

samorządowych. Podmiotami prowadzącymi centra w 4 jednostkach samorządowych są organizacje pozarządowe. W jednej gminie centrum wolontariatu prowadzi jednostka samorządu terytorialnego.

Poniżej przedstawiono listę wskazanych przez ankietowanych podmiotów, które prowadzą centra wolontariatu.

Tabela 2. Centra wolontariatu wskazane przez respondentów

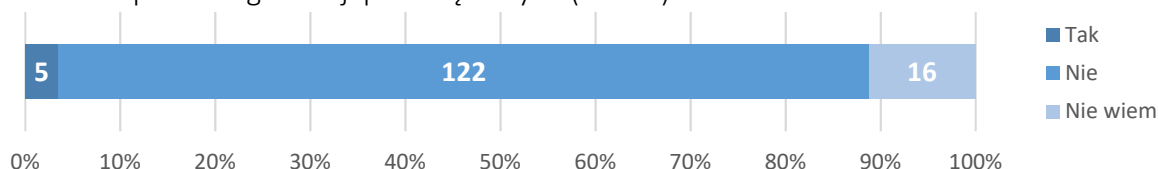
<i>nazwa</i>	miejsowość
<i>Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży "HARC"</i>	Piotrków Trybunalski
<i>Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych "Wspólna Troska"</i>	Skierniewice
<i>Regionalne Centrum Wolontariatu „Centerko”</i>	Łódź
<i>Centrum wolontariatu działające w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej</i>	Kutno
<i>Drzewickie Centrum Wolontariatu "Ofiarna dłoń "</i>	Drzewica

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Prowadzenie centrum wsparcia organizacji pozarządowych

Wśród pracowników jednostek samorządowych biorących udział w badaniu, również 5 osób zadeklarowało funkcjonowanie centrum wsparcia organizacji pozarządowych w gminie lub powiecie (n=143). Trzy centra prowadzone są na terenie gmin a dwie - powiatów. Należy również zauważyć, że w porównaniu z odpowiedzią na pytanie o centra wolontariatu większy odsetek ankietowanych deklaruje brak wiedzy na temat funkcjonowania w jednostce centrum wsparcia organizacji pozarządowych (11,2% do 9,1% odpowiedzi „nie wiem”).

Wykres 10. Liczba gmin/powiatów w województwie łódzkim, które deklarują, że działa w nich centrum wsparcia organizacji pozarządowych (n=143)

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Dwóch respondentów wskazało, że centrum wsparcia organizacji pozarządowych w ich jednostkach zostało powołane z inicjatywy podmiotów sektora pozarządowego, a dwóch kolejnych zadeklarowało powołanie centrum w efekcie wspólnych ustaleń podmiotów sektora

pozarządowego i jednostek samorządowych. W powiecie piotrkowskim takie centrum zostało powołane na podstawie współpracy Starostwa Powiatowego w Piotrkowie Trybunalskim z Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS. Podmiotami prowadzącymi centra w jednej gminie i dwóch powiatach są organizacje pozarządowe. W dwóch gminach centrum wsparcia organizacji pozarządowych prowadzi jednostka samorządu terytorialnego. Poniżej przedstawiono listę wskazanych przez ankietowanych podmiotów, które prowadzą centra wsparcia organizacji pozarządowych.

Tabela 3. Centra wsparcia organizacji pozarządowych wskazane przez respondentów

<i>nazwa</i>	miejsowość
<i>Lokalny Ośrodek Partycypacji Społecznej</i>	Pabianice
<i>Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS</i>	Łódź
<i>Centrum Organizacji Pozarządowych przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej</i>	Kutno
<i>Stowarzyszenie Integracyjne Klub Otwartych Serc w Wieruszowie</i>	Wieruszów
<i>Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS Biuro lokalne w Piotrkowie Trybunalskim</i>	Piotrków Trybunalski

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Kontakt z organizacjami pozarządowymi

Na podstawie przeprowadzonej ankiety można stwierdzić, że poddane analizie gminy i powiaty w województwie łódzkim najczęściej przekazują organizacjom pozarządowym informacje o planowanych konkursach, realizowanych w trybie innym niż przetarg, za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej. Bardzo często wykorzystywana jest również strona internetowa jednostki samorządu terytorialnego. Szczególnie popularne są także ogłoszenia umieszczane w widocznym miejscu w siedzibie gminy lub powiatu. Wysokim powodzeniem cieszy się też przekazywanie informacji za pośrednictwem poczty e-mail. Średnio popularne są pisma urzędowe, zamieszczanie informacji w prasie oraz inne sposoby, nie uwzględnione w kwestionariuszu. Wśród innych sposobów wymieniano wielokrotnie „portal społecznościowy Facebook” oraz przekazywanie informacji „telefonicznie”. Organizacje pozarządowe najrzadziej są informowane o planowanych konkursach za pomocą portali internetowych, które zawierają informacje na temat sektora pozarządowego, również poprzez ulotki i biuletyny oraz za pośrednictwem ogłoszeń umieszczanych w widocznych miejscach w siedzibach organizacji pozarządowych. Prawie żadna jednostka nie korzysta z możliwości informowania

organizacji za pośrednictwem mediów: radia i telewizji. Dokładna liczba odpowiedzi została zamieszczona w tabeli poniżej.

Tabela 4. Sposoby informowania organizacji pozarządowych o planowanych konkursach (realizowanych w trybie innym niż przetarg) na realizację zadań publicznych przez gminy/powiaty (n=143)

<i>Sposób</i>	Liczba odpowiedzi
<i>Za pośrednictwem BIP</i>	128
<i>Za pośrednictwem strony internetowej jednostki samorządu terytorialnego</i>	123
<i>Za pośrednictwem ogłoszeń umieszczanych w widocznym miejscu w siedzibie jednostki samorządu terytorialnego</i>	97
<i>Za pośrednictwem poczty e-mail</i>	33
<i>Za pośrednictwem pism urzędowych</i>	17
<i>Za pośrednictwem prasy</i>	15
<i>W inny sposób</i>	11
<i>Za pośrednictwem portali internetowych, które zawierają informacje na temat sektora pozarządowego (takich, jak ngo.pl)</i>	8
<i>Za pośrednictwem ulotek lub biuletynów</i>	6
<i>Za pośrednictwem ogłoszeń umieszczanych w widocznych miejscach w siedzibach organizacji pozarządowych</i>	6
<i>Nie wiem</i>	6
<i>Za pośrednictwem radia (spotów, programów informacyjnych itp.)</i>	2
<i>Za pośrednictwem telewizji (spotów, programów informacyjnych itp.)</i>	1

Wartości w tabeli nie sumują się do 143, ponieważ pytanie umożliwiała wybór wielu odpowiedzi przez jednego respondenta.

źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety CAWI skierowanej do pracowników gmin i powiatów zajmujących się współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Podsumowanie

- 131 na 155 badanych (84,5% osób) deklaruje, że wśród pracowników ich urzędu znajdują się osoby, które w zakresie swoich kompetencji posiadają współpracę z podmiotami sektora pozarządowego. Odsetek osób deklarujących, że w ich jednostce jest pracownik, który zajmuje się partycypacją społeczną jest dużo niższy i wynosi niespełna 19% (29 na 155 osób).
- Prawie 60% badanych (89 spośród 149 ankietowanych) wskazuje, że jednostka, którą reprezentują posiada stronę internetową lub zakładkę na stronie internetowej poświęconą współpracy z podmiotami sektora pozarządowego. Natomiast posiadanie strony

internetowej lub zakładki na stronie internetowej poświęconej partycypacji społecznej deklaruje 11 na 149 osób (ok. 7%).

- 98 na 149 respondentów (prawie 66%) potwierdza, że w ich w gminie/powiecie przyjęto uchwałę określającą zasady konsultowania z podmiotami sektora pozarządowego projektów aktów prawa miejscowego regulującego obszary, w ramach których działają te podmioty.
- Działanie ciał dialogu obywatelskiego w jednostce potwierdza 9 spośród 145 ankietowanych (tj. 6,2%). Ankietowani najczęściej wskazują na działanie ciała dialogu obywatelskiego ds. sportu i turystyki. 4 z 9 badanych wskazuje, że którekolwiek z ciał dialogu społecznego funkcjonujących w jednostce dysponuje poświęconą mu stroną internetową lub zakładką na stronie internetowej. Respondenci deklarują, że najczęściej obsługą ciał dialogu obywatelskiego zajmują się pojedyncze osoby w urzędzie (deklaracja 4 z 7 respondentów).
- Realizację „Budżetu obywatelskiego” w latach 2013-2016 potwierdza ok. 12% ankietowanych (17 osób) spośród 144 respondentów. W 2013 roku były to 4 jednostki, w 2016 było ich 16.
- Wykonywanie zadań w trybie inicjatywy lokalnej w gminach i powiatach województwa łódzkiego potwierdza 12% ankietowanych (17 na 143), z czego 12 respondentów wskazuje, że zadania te wykonywano w latach 2013-2016.
- Centrum wolontariatu działa w 5 z 143 jednostek (3,5% odpowiedzi), których pracownicy wzięli udział w badaniu. Spośród 5 jednostek, w których działa centrum wolontariatu 3 powołały je z inicjatywy podmiotów sektora pozarządowego. Jeden ankietowany zadeklarował powołanie centrum na wniosek jednostki samorządowej i jeden wskazał, że powołanie centrum wolontariatu było efektem wspólnych ustaleń podmiotów sektora pozarządowego i jednostek samorządowych. Podmiotami prowadzącymi centra w 4 jednostkach samorządowych są organizacje pozarządowe. W jednej gminie centrum wolontariatu prowadzi jednostka samorządu terytorialnego.
- Spośród 143 osób biorących udział w badaniu 5 potwierdziło funkcjonowanie centrum wsparcia organizacji pozarządowych w gminie lub powiecie. Wśród tych 5 jednostek w dwóch powołano centrum wsparcia organizacji pozarządowych z inicjatywy podmiotów sektora pozarządowego, a w dwóch kolejnych powołano centrum w efekcie wspólnych

ustaleń podmiotów sektora pozarządowego i jednostek samorządowych. W jednym powiecie takie centrum zostało powołane na podstawie współpracy starostwa z Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS. Podmiotami prowadzącymi centra w jednej gminie i dwóch powiatach są organizacje pozarządowe. W dwóch gminach centrum wsparcia organizacji pozarządowych prowadzi jednostka samorządu terytorialnego.

- Respondenci wskazują, że gminy i powiaty w województwie najczęściej przekazują organizacjom pozarządowym informacje o planowanych konkursach, realizowanych w trybie innym niż przetarg za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej. Bardzo często wykorzystywana jest również strona internetowa jednostki samorządu. Szczególnie popularne są także ogłoszenia umieszczane w widocznym miejscu w siedzibie urzędu gminy lub powiatu.